

**A Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság működési területén lévő települések
szennyvízelvezetésének és tisztításának helyzete**
Réti László, Tóthné Ambrus Éva, Makai János
KÖVIZIG

1./ Jelenlegi állapot

1.1./ A szennyvízelvezetés és tisztítás kiépítettsége

A KÖVIZIG működési területén 49 db település található. Működési területünk valamennyi 2000 lakosegyenértéknél (LE) nagyobb településén (szennyvíz agglomerációjában) biztosított a közműves szennyvízelvezetés és tisztítás.

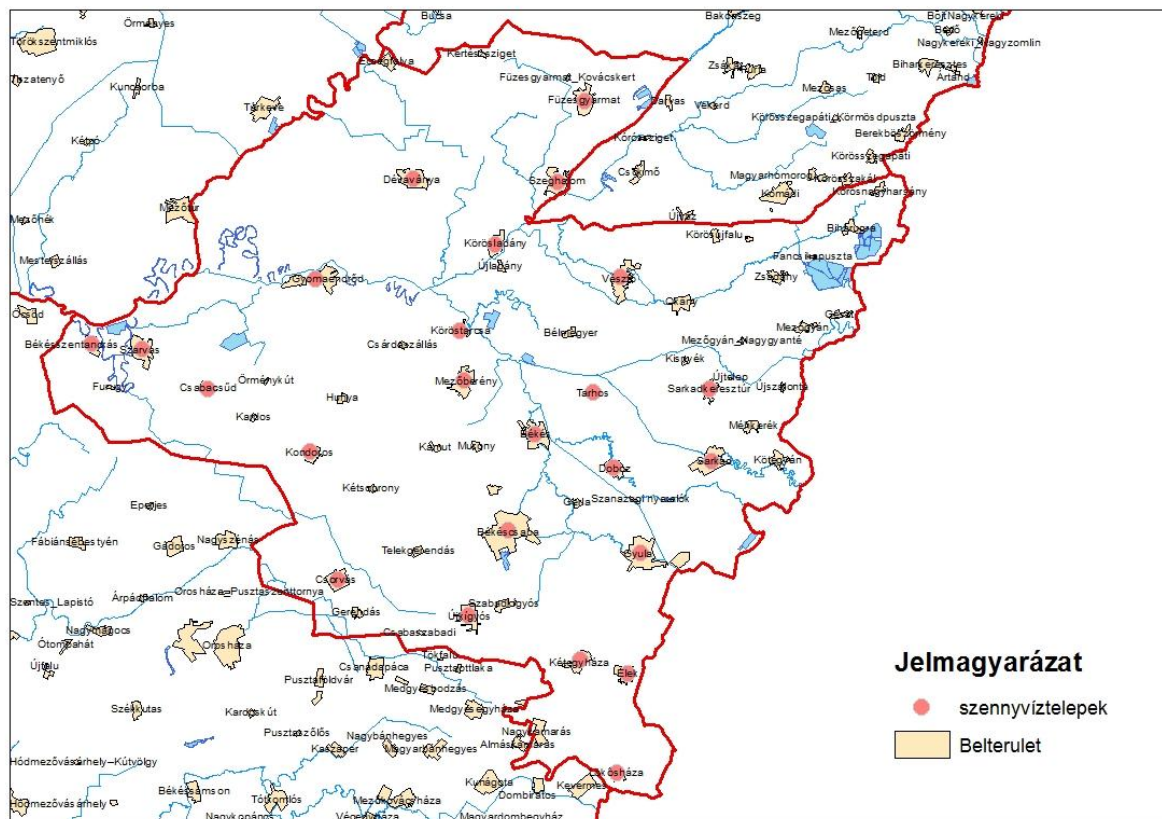
A jelen időpontig 26 településen épült ki közüzemi szennyvíz csatornahálózat, melyekhez 24 db szennyvíztisztító telep tartozik. Megjegyezzük, hogy a közműves szennyvízcsatorna hálózattal ellátott Szabadkígyós község kommunális szennyvizét az Újkígyósi szennyvíztisztító telep fogadja és tisztítja meg, míg Nagykamarás község települési szennyvize Kunágota szennyvíztisztító telepére kerül.

A közcsatornával összegyűjtött, tisztított szennyvíz éves átlagos értéke az éves közműves víztermelés 81 %-át éri el. Fontos eredménynek tartjuk, hogy valamennyi szennyvízcsatorna mű által összegyűjtött szennyvíz III. fokozatú, azaz nitrogén és foszfor eltávolítást biztosító, szennyvíztisztításban részesül.

A KÖVIZIG működési területén a szennyvízelvezetés és tisztítás legfontosabb naturális adatait - a 2017. év adatai alapján - az alábbi táblázatban foglaljuk össze.

Szennyvízcsatornával ellátott települések száma, aránya:	26 db (53,0%)
Szennyvíztisztító teleppel ellátott települések száma, aránya:	24 db (49,0%)
Ellátott területen lévő, bekötés nélküli lakások száma, aránya:	9 905 db (9,0%)
Szennyvíztisztító kapacitás összesen:	54 305 m ³ /d
Éves tisztított szennyvízmennyiség:	11,602 millió m ³ /év
Szennyvíztisztító telepek átlagos összes hidraulikai terhelése:	31 786 m ³ /d (58,5%)

Az alábbi térkép-vázlaton feltüntettük a működési területünkön (piros vonallal határolt terület) található szennyvíztisztító telepeket.

1.2./ Üzemelési jellemzők, kapacitás kihasználtság:

A KÖVIZIG működési területén 2 db szennyvízközművet üzemeltető szervezet található, az ALFÖLDVÍZ Zrt. és a Gyulai Közütemi Nonprofit Kft.

Szennyvízcsatorna hálózat:

2016-ban kis mértékben növekedett a szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások száma, valamint az ellátott területen lévő bekötetlen lakások száma, köszönhetően a 2016-ban megvalósult szennyvízcsatorna hálózat fejlesztéseknek.

A településeink egy részénél a legalább 30 éve létesült gravitációs szennyvízcsatorna hálózatok jellemzően azbeszt nyomócső anyaga elavult, ezért ott egyre gyakoribbak a csőtörések, repedések. Mindezen túl, sok településen jellemzően magas a talajvíz szintje, így sok szennyvízcsatorna hálózatba jelentős mennyiségű idegenvíz is kerül, ami megterheli a tisztítótelepek hidraulikai kapacitását. sajnálatos tény, hogy az idegen vizek aránya néhol akár a szennyvíz mennyiségének 50-60%-át is eléri.

Szennyvíztisztító telepek kapacitáskihasználtsága a 2016. évi adatok alapján

Túlterhelt szennyvíztisztító telepek:

Békés szennyvíztisztító telepe hidraulikai szempontból (Q_d) enyhén túlterhelt, a többi paraméter vonatkozásában megfelelően működik. Feltehetően a magas infiltráció okozza a magasabb hidraulikai terhelést.

Békésszentandrás szennyvíztisztító telepe a KOI_{kr} és az NH_4-N vonatkozásában megfelelő, viszont a Q_d , a BOI_5 , az $öP$, az $öLA$ szempontjából jelentősen túlterhelt. A szennyvíztisztító telep az érkező szennyvizet a magas hidraulikai túlterheltség, valamint az utóbbi időszakban jelentősen megnövekedett ipari szennyvíz miatt nem képes megfelelően megtisztítani.

A tisztítótelep fejlesztéséhez szükséges a pályázati tervdokumentáció elkészítése, mely folyamat csak 2018. elején kezdődött el.

Déaványa szennyvíztisztító telepe a Q_d szempontjából enyhén túlterhelt, a többi paraméter szempontjából megfelelően működik. Feltehetően a magas infiltráció okozza a magasabb hidraulikai terhelést.

Füzesgyarmat szennyvíztisztító telepe a Q_d szempontjából jelentősen, a KOI_{kr} és az $öLA$ szempontjából enyhén túlterhelt, míg a többi paraméter szempontjából megfelelően működik. A szennyvíztisztító telep a túlterheltség ellenére megbízhatóan, jól üzemel.

Sarkad város szennyvíztisztító telepe a Q_d szempontjából jelentősen túlterhelt, a többi paraméter szempontjából megfelelően működik. Feltehetően a magas infiltráció okozza a magas hidraulikai terhelést. A szennyvíztisztító telep a túlterheltség ellenére megbízhatóan, jól működik.

Alulterhelt szennyvíztisztító telepek:

Békéscsaba szennyvíztisztító telepe az $öP$ vonatkozásában alulterhelt.

Csabacsüd, Sarkadkeresztúr szennyvíztisztító telepe minden paraméterben alulterhelt, mivel ezeken a településeken a csatornahálózat kiépítettsége alacsony. A két település rendelkezik a hálózat fejlesztéséhez szükséges vízjogi létesítési engedélyekkel, de egyelőre pályázati lehetőség hiányában nincs pénzügyi forrás a megépítésre.

Lőkősháza szennyvíztisztító telepe a KOI_{kr} és az $öP$ vonatkozásában alulterhelt.

Szeghalom szennyvíztisztító telepe a hidraulikai terhelésen kívül minden más paraméter szempontjából egyaránt alulterhelt.

Tarhos szennyvíztisztító telepe az $öP$ vonatkozásában alulterhelt.

Vésztő szennyvíztisztító telepe a KOI_{kr} és az $öP$ vonatkozásában alulterhelt.

2./ Fejlesztési eredmények és jövőbeli célkitűzések

2.1./ 2000 LE-nél nagyobb települések

A Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program - a települési szennyvíztisztításról szóló 91/271/EGK tanácsi irányelv 17. cikkével és a 91/271/EGK tanácsi irányelv 17. cikkében előírt nemzeti programok formátumáról szóló 93/481/EGK bizottsági határozattal összhangban - előírja a magyarországi 2000 LE feletti települések és agglomerációk kommunális szennyvízelvezetésének és tisztításának végrehajtását.

E program az Európai Unió és Magyarország közötti megállapodás szerint jött létre, és meghatározza a szennyvízelvezető és tisztító rendszerek fejlesztésében elvégzendő feladatokat, valamint azok ütemezését.

A Nemzeti Megvalósítási Programot a 25/2002. (II. 27.) Kormányrendelet rögzíti. E rendeletben került kijelölésre a 2000 LE-nél nagyobb települések - szennyvíz-elvezetési agglomerációk - jegyzéke, az agglomerációk alapleltára, az elérendő célállapot, valamint a gyűjtőrendszerekre, a szennyvíztisztító telepekre és a települési szennyvízkezelésből keletkezett iszap elhelyezésére, hasznosítására vonatkozó megvalósítási program, az agglomerációs osztályok szerint.

Elért eredmények (2017. december 31-i állapot)

15 000 LE-nél nagyobb terhelésű agglomerációk, normál területen.

Település	Szennyvízterhelés (LE)	Fejlesztési igény	Jelenlegi állapot
Békés	21 000	szennyvíztisztító telep fejlesztés	2014. szeptemberben átadásra került
Békéscsaba	129 362	csatornahálózat építés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	2014. novemberben átadásra került
Szarvas	21 525	szennyvíztisztító telep fejlesztés	2014. augusztusban átadásra került

10 000-15 000 LE szennyvízterhelésű agglomerációk, normál területen.

Település	Szennyvízterhelés (LE)	Fejlesztési igény	Jelenlegi állapot
Gyomaendrőd	16 846	szennyvíztisztító telep fejlesztés	2015. közepén átadásra került

Sarkad	12 000	csatornahálózat építés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	A hálózat 2015. végére, a tisztítótelep 2015. közepén átadásra került
--------	--------	--	---

2 000-10 000 LE szennyvízterhelésű agglomerációk, normál területen.

Település	Szennyvízterhelés (LE)	Fejlesztési igény	Jelenlegi állapot
Dévaványa	6 100	szennyvíztisztító telep fejlesztés	2012-ben átadásra került
Doboz	4 625	új szennyvíztelep és csatornahálózat építés	2015. közepén átadásra került
Füzesgyarmat	6 850	csatornahálózat, szállítóvezeték építés, és szennyvíztisztító telep fejlesztés	2012-ben átadásra került
Kétegyháza	2 433	csatornahálózat bővítés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	Rendelkezésre állnak a vízjogi létesítési engedélyek
Kondoros	5 381	csatornahálózat építés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	2014-ben átadásra került
Körösladány	5 107	csatornahálózat építés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	2014-ben átadásra került
Nagykamarás	1 426	csatornahálózat bővítés	2014-ben átadásra került
Lőkösháza	3 988	csatornahálózat bővítés, szennyvíztisztító telep fejlesztés	Tervek engedélyeztetése folyamatban van
Méhkerék	2 090	új csatornahálózat és szennyvíztisztító telep	Tervek engedélyeztetése folyamatban van

		építés	
Okány	2 607	új csatornahálózat és szennyvíztisztító telep építés	Tervek engedélyeztetése folyamatban van

A 25/2002. (II. 27.) Kormányrendeletben nem szereplő, 2000 LE-nél – illetve lakosnál - kisebb agglomerációk, ahol fejlesztések történtek

Település	Szennyvízterhelés (LE)	Fejlesztési igény	Jelenlegi állapot
Sarkadkeresztúr	2 000 (1509 fő)	csatornahálózat építés, Cséféval (Románia) közös szennyvíztisztító telep építés	HURO program keretén belül. 2015-ben átadásra került.
Csabacsúd	2200 (1764 fő)	csatornahálózat fejlesztés	DAOP program keretén belül. 2015-ben átadásra került.
Tarhos	773	új csatornahálózat és szennyvíztisztító telep építés	2015-ben átadásra került.

A 25/2002. (II. 27.) Korm. rendeletben nem szerepel, de igényként merül fel Csabacsúd és Sarkadkeresztúr szennyvízcsatorna hálózatának bővítése.

Mindkét településen kiépült a szennyvíztisztító telep a településeken keletkező összes szennyvíz fogadására, de a csatornahálózatoknak csak az első üteme valósult meg. Emiatt a szennyvíztisztító telepek jelentősen alulterheltek, az üzemelés nem gazdaságos. Jelenleg sajnos nem áll rendelkezésre pályázati lehetőség, illetve pénzügyi forrás a fejlesztések megvalósítására.

Békésszentandrás, Dévaványa és Mezőberény esetében a szennyvíztisztító telepek korszerűsítésére, fejlesztésére van szükség. Mindhárom település önkormányzata elkészítette a szennyvíztisztító telep szennyvízelvezetési agglomerációs átszervezésének tervdokumentációját, melyek elbírálása folyamatban van.

Az Önkormányzatok a fejlesztéshez szükséges forrást az Európai Kohéziós Alapból kívánják biztosítani.

Ecsegfalva és Kertészsziget településeken keletkező szennyvizeket a Bucsai szennyvíztisztító telepre tervezik vezetni, így alkotva egy agglomerációt a három település. Az agglomerációs átsorolás megvalósításához szükséges tervdokumentáció készítése, felülvizsgálata folyamatban van.

2017. december 31-én megfelelő szennyvízelvezető-, és tisztítórendszerrel ellátott agglomerációk:

Település	Szennyvíztisztító telep kapacitása (LE)
Békés	21 500
Békéscsaba	133 333
Doboz	4 625
Elek	5 100
Füzesgyarmat	6 850
Gyomaendrőd	16 846
Gyula	104 000
Kondoros	4 794
Köröstarcsa	2 667
Sarkad	12 000
Szeghalom	19 983
Újkígyós	10 800
Vésztő	10 000

Igazgatóságunk területén a 24 db üzemelő szennyvíztisztító telepből – a fenti táblázatban részletezetteknek megfelelően – 13 db megfelelő agglomerációnak minősül.

A többi 11 db szennyvíztisztító telep esetében jellemzően az alábbi problémák merülnek fel:

- a tisztítás technológiája nem biztosítja a határértékre történő szennyvíztisztítást, ezért a telep szennyvízbírság megfizetésére kötelezett,
- nincs megfelelő mértékben kiépítve a szennyvízcsatorna hálózat,
- a meglévő hálózatra a rákötöttségi arány alacsony.

2.2/ 2000 LE alatti települések

A magyarországi 2000 LE alatti települések kommunális szennyvízelvezetésének és tisztításának végrehajtását nem írja elő jogszabály, mivel jelenleg erre az EU sem rendelkezik direktívával.

Magyarország Kormánya 2016-ban felhívást tett közzé a vidéki térségben működő települési önkormányzatok, önkormányzati társulások számára a 2000 LE alatti települések autonóm és természetközeli szennyvízkezelésének megvalósítása érdekében.

A felhívás kódszáma: VP6-7.2.1.2-16

Az intézkedés átfogó célja a vidéki települések épített infrastrukturális eszközeinek kisléptékű fejlesztése.

A fenti pályázati felhívás lehetőséget nyújt a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és – tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő, 2000 LE alatti szennyvízkibocsátással jellemezhető települések, településcsoportok, valamint a 2000 LE alatti településrészek esetében az autonóm természetközeli, illetve egyedi szennyvíztisztítási megoldásainak létesítésére. Az intézkedés célja, hogy a szennyvízkezelés megfelelő megválasztásával elsősorban a vidéki települések környezetterhelése csökkenjen, mely jelentősen hozzájárul a vidéki életminőség javításához.

A felhívás meghirdetésekor a támogatásra rendelkezésre álló tervezett keretösszeg 12 milliárd forint volt. A támogatásban részesülő kérelmek száma országosan várhatóan 70-80 db.

A KÖVIZIG működési területén eddig egyetlen 2000 LE alatti település önkormányzata sem nyújtott be egyedi szennyvíztisztítási megoldás létesítésére pályázati anyagot.

3./ A jövő feladatai

A 2000 LE-nél nagyobb szennyvíz agglomerációk esetében, szakmailag, az időközben túlterheltté vált, vagy váló, illetve a nem megfelelő tisztítási hatásfokkal működő szennyvíztisztító telep kapacitásbővítése, szennyvíztisztítás technológiai korszerűsítése a megoldandó feladat. Ezek közül elsősorban Békésszentandrás, Dévaványa, Kétegyháza, Lőkősháza, Mezőberény, települések szennyvíztisztító telepeinél várható a jövőben beavatkozás.

Az új szennyvízelvezető, tisztító rendszereknél (Csabacsúd, Doboz, Sarkadkeresztúr, Tarhos) gondoskodni kell a szennyvízcsatorna hálózatra történő mielőbbi és minél teljesebb körű rákötések megvalósításáról, Csabacsúd és Sarkadkeresztúr vonatkozásában a hálózatfejlesztés II. ütemének megvalósításáról a szennyvíztisztító telepek jó és gazdaságos kapacitáskihasználása érdekében.

A KÖVIZIG működési területén ma még 23 db olyan 2000 LE alatti település, illetve szennyvíz agglomeráció található, ahol semmilyen közműves szennyvízelvezetés és tisztítás nincs kiépítve.

Jelenleg ezeken a településeken, a talajvíz viszonyok függvényében, vagy a szennyvízgyűjtés és más szennyvíz agglomeráció kommunális szennyvíztisztító telepére történő kihordás, vagy egy – minimális, többnyire oldómedencés tisztítást követő - szennyvízszikkasztás a jellemző. Igazgatóságunk működési területén a 2000 LE-nél kisebb települések egyikének belterületén sem alkalmaztak, építettek meg - a jelen időpontig - egyedi korszerű szennyvíztisztító kisberendezést. (Feltételezhetően a sok esetben jellemző magas talajvízszint, továbbá a fajlagosan igen magas beruházási és üzemeltetési költségek, valamint a szakszerű üzemeltetői háttér hiánya miatt.)

Megjegyezzük, hogy egyes részinformációk alapján, az EU a nem túl távoli jövőben a kommunális szennyvízelvezetés és tisztítás biztosításának előírását és követelményrendszerét a 2000 LE-nél kisebb szennyvíz agglomerációkra is ki kívánja terjeszteni. Ebből is következik, hogy a jövőben a 2000 LE-nél kisebb települések, szennyvíz agglomerációk szennyvízelvezetési, tisztítási, elhelyezési kérdéseinek megoldása nem csak a KÖVIZIG működési területén, hanem országos viszonylatban is egyre sürgetőbb feladattá válik.

A várható kihívásnak mind szakmai (szennyvízelvezetési és tisztítási), mind gazdaságossági, mind beruházási, mind üzemeltetési vonatkozásban meg kell felelnünk.

A megépítésre kerülő 2000 LE-nél kisebb agglomerációk szennyvízgyűjtését, tisztítását és elhelyezését biztosító létesítmények műszaki megoldási javaslatait, az adott agglomerációk által alkotott területek szennyvíz megoldásainak koncepcióit –megyei, regionális, illetve országos dimenziókban – a vízügyi ágazatnak, valamint a megvalósításért felelős önkormányzatoknak, az üzemeltetésben résztvevő szervezeteknek közösen mielőbb ki kell dolgoznia. Nem kell hosszan bizonygatnunk azt, hogy egy jól kidolgozott szakmai koncepció, illetve a kapcsolódó műszaki megoldások halmaza nagyban segíti a jellemzően nem egy típusú pályázati támogatási rendszerben megvalósuló, 2000 LE-nél kisebb agglomerációk kommunális szennyvíz problémáinak gazdaságos megvalósítását és fenntartható üzemeltetését.

Tekintettel arra, hogy az igény mind az EU, mind a magyar életminőség javításából adódóan gyakorlatilag már itt kopogtat az ajtónkon, ezért szükséges, hogy egy jól meghatározott koncepcióval, műszaki megoldáshalmazzal rendelkezünk, és élvezzük annak az előzőekben

leírtakon túl az időelőnyét is, az egyes konkrét beruházások, illetve pályázatok tényleges és sokszor rendkívül gyors megvalósítása során.

Véleményünk szerint a konkrét fejlesztési, koncepcióalkotási munka során a vízügyi ágazat szakmai koordinációjával (Belügyminisztérium, OVF, vízügyi igazgatóságok), az üzemeltetésben, az engedélyezésben közreműködő szakemberek, továbbá a döntési pozícióban lévő önkormányzatok, valamint a megvalósítási folyamatban érintett minisztériumok munkatársainak szoros szakmai együttműködése, közös tenni akarása lehet garancia arra, hogy ezt a nagyságrendileg 1 évtizedes szennyvízfejlesztési problémát mind a KÖVIZIG működési területén, mind országos viszonylatban sikeresen megoldjuk.

4./ A víziközmű társulatok szerepe a Nemzeti Szennyvízprogramban

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Vgtv.) IX. fejezete rendelkezik a vízgazdálkodási társulatokról, azaz a víztársulatról és a víziközmű társulatról.

A Vgtv. 39. § (1) bekezdése alapján a víziközmű társulat törvényességi felügyeletét a cégbíróság látja el.

A Vgtv. 39. § (2) bekezdése szerint a víziközmű társulat szakmai ellenőrzését a társulat székhelye szerinti vízügyi igazgatási szerv gyakorolja.

A KÖVIZIG hatásköre a Vgtv. 39. § (2) bekezdése alapján kizárólag a víziközmű társulatok szakmai ellenőrzésére terjed ki. Ennek értelmében a VIZIG, így a KÖVIZIG is

a) tagja a szervező bizottságnak és nyomon követi annak munkáját, továbbá részt vesz a taggyűlésen,

b) a víziközmű, illetve a belterületi vízrendezést és csapadékvíz elvezetést szolgáló vízilétesítmény létrehozásával, illetve a fejlesztés szükségességével kapcsolatban előzetesen nyilatkozik, hogy a tevékenység mennyiben jelenti a Vgtv. 38. §-ban foglalt közfeladat ellátását, továbbá javaslatot adhat a víziközmű társulat által megvalósítandó közcélú vízilétesítmény tervezéséhez és a kivitelezés ütemezéséhez,

c) közvetlenül kezdeményezi a víziközmű társulat működésével kapcsolatban feltárt szakmai hiányosságok megszüntetését,

d) figyelemmel kíséri a Vgtv. 38. § szerinti közfeladat teljesítésének végrehajtását, valamint a végrehajtást követően az elszámolási eljárás lefolytatását,

e) a víziközmű társulattól a d) ponthoz kapcsolódóan személyes adatot nem tartalmazó adatszolgáltatást kérhet.

A Vgtv. 39. § (5) bekezdése értelmében a víziközmű társulat működésével kapcsolatos panaszok és közérdekű bejelentések esetében a feladat - és hatáskörét érintően a vízügyi igazgatási szerv jár el.

Abban az esetben, ha a vízügyi igazgatási szerv a szakmai ellenőrzés során a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló törvényben, az alapszabályban vagy a belső szabályzatban foglalt előírás megsértését észleli, tizenöt napon belül kezdeményezi a cégbírósnál a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását.

A KÖVIZIG munkatársai rendszeresen részt vesznek a víziközmű társulatok taggyűlésein, ülésein, és folyamatosan nyomon követik a tevékenységüket.

Működési körünkben kevés számú panasz érkezett. Ezek jellemzően a csatornára való rákötéssel kapcsolatos költségekre és díjakra vonatkozó kérdésekre vonatkoztak, melyekben a vonatkozó jogszabályok értelmében a VIZIG-eknek nincs hatáskörünk eljárni.

A KÖVIZIG működési területén jelenleg található 8 db víziközmű társulat közül egy társulatnál (Dobozi Víziközmű Társulat) a lakosság részéről igény merült fel az érintett útpályák közműfejlesztést megvalósító beruházás előtti állapotának helyreállítására, mely az utak teljes szélességű leaszfaltozását jelentené. Ennek fedezetül az érdekeltségi hozzájárulásból befolyt társulati vagyon szolgált. Álláspontunk szerint, - amennyiben a víziközmű társulat taggyűlése szabályszerű eljárás keretében döntést hoz arról, hogy a tagok érdekeltségi hozzájárulásának maradványát erre a célra kívánják fordítani, akkor lehetőség nyílik az utak beruházás előtti állapotának teljes körű helyreállítására. Ezen állásfoglalásunk figyelembevételével elkezdődött az útpályák helyreállítása, mellyel kapcsolatban egy lakos panasszal élt. Az ügyben a Békés Megyei Kormányhivatal is vizsgálódott, de szabálytalanságot nem állapított meg, sem a társulat működésével, sem az úthelyreállításokkal kapcsolatban.

A KÖVIZIG működési területén jelenleg működő víziközmű társulat legfontosabb jellemzőit az alábbi táblázatban részletezzük:

Társulat megnevezése	Megalakulása	Feladata
Csabacsúdi Csatornamű Beruházó Víziközmű Társulat	2003.03.06	Szennyvízcsatorna hálózat építés.
Dobozi Víziközmű Társulat	2010.10.05	Doboz településen az érdekeltségi területen belül a társulat tervében meghatározott szennyvíz hálózat és szennyvíztisztító telep építése.
Füzesgyarmati Víziközmű Társulat	1998.02.17	Szennyvízelvezetés célját szolgáló vízilétesítmények létrehozása és a

		beruházással érintett utak megfelelő szintű helyreállítása.
Kétegyházi Víziközmű Társulat	1998.11.24	Szennyvíz hálózat és szennyvíztisztító telep építése.
Sarkadi Csatornamű Társulat	2000.03.10	Szennyvíz hálózat és szennyvíztisztító telep építése.
Sarkadkeresztúr Víziközmű Társulat	2012.12.21	Szennyvízcsatorna hálózat építés.
Véztői Csatornamű Társulat	1984.03.28	Helyi vízgazdálkodási feladatok megvalósítása.
Kamuti Víziközmű Társulat	2017.01.12	Szennyvíz hálózat és szennyvíztisztító telep építése.

A vízgazdálkodási törvény értelmében a víziközmű társulatok közfeladatként, az adott önkormányzattal együttműködve kizárólag a település, vagy - több település esetén - az együttesen ellátandó települések belterületi, illetve lakott területi részének közműves vízellátását, szennyvízelvezetését, belterületi vízrendezését és csapadékvíz-gazdálkodását szolgáló vízellátási intézkedéseket hoznak létre, illetve fejlesztik.

Az önkormányzatok jogosultak pályázni különböző állami támogatásokra a fenti feladatkörökben. Így a beruházások lebonyolítása, elszámolása is – a korábbi több évtizedes gyakorlattal ellentétben már nem a víziközmű társulatok, hanem - az önkormányzatok feladatát képezi.

A víziközmű társulatok ma már gyakorlatilag sehol sem mint beruházók jelennek meg, ezért nem is beszélhetünk általuk létrehozott beruházási javokról, melyeket a beruházás végén az érintett önkormányzatnak át kellene adniuk.

Napjainkban a víziközmű társulatok feladata jellemzően a beruházás finanszírozásához szükséges pénzeszközök részbeni előteremtése, a lakossági önrész összegyűjtése, és kedvező kamatozású hitelek felvételével történő, átmeneti megfinanszírozása.

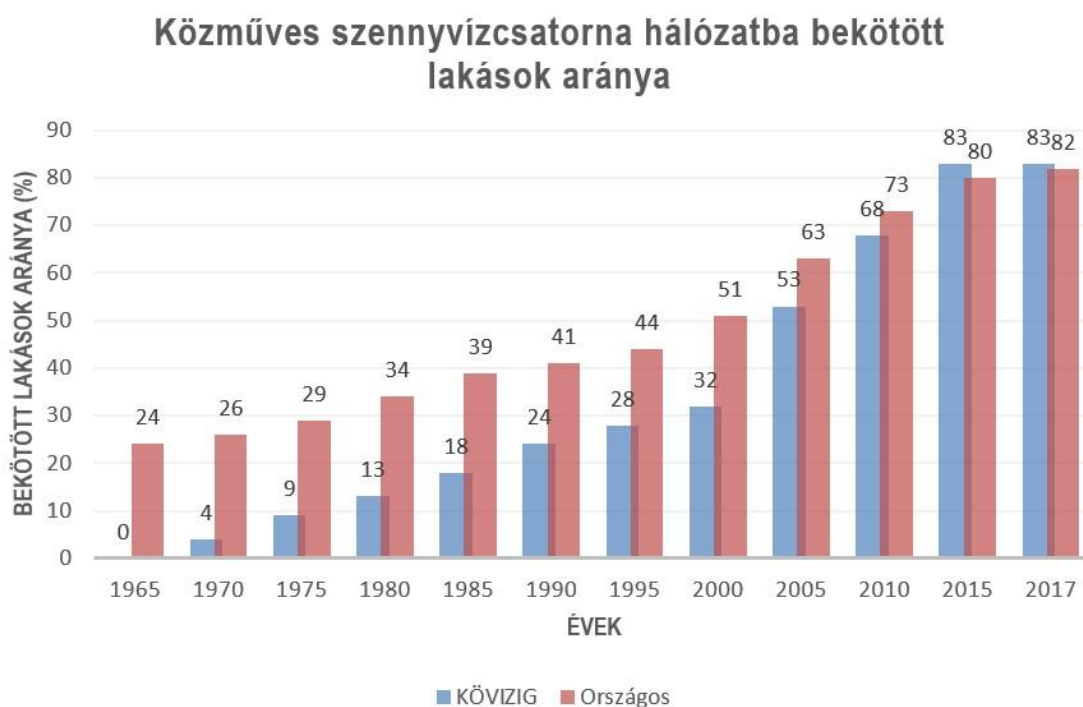
A hitelek biztosítása során az utóbbi évtizedekben nagy szerephez jutott a lakástakarék pénztári (LTP) hitelfelvétel, illetve az ehhez kapcsolódó lakossági előtakarékosság lehetősége, illetve módszere. A víziközmű társulatok javára engedményezett LTP szerződések alapján a víziközmű társulatok kedvező kamatozású kölcsönt vehetnek fel, a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően.

Mindemellett, az LTP-k felvételében, majd visszafizetésében a víziközmű társulatok az adott hitelnyújtó intézetek részéről a gyakorlatban hitelképesebbnek tünnek, illetve tünnek, mint a települési önkormányzatok.

A víziközmű társulatok feladat- és szerepvállalásának előzőekben érzékeltetett változásait is figyelembe véve, nagy biztonsággal lerögzíthetjük, hogy a hátralévő települési közműves szennyvízelvezetési, tisztítási és elhelyezési feladataink megvalósítása során továbbra is számítanunk kell a víziközmű társulatok beruházást segítő, a lakossági érdekeket és gazdasági potenciált összefogó, összehangoló tevékenységére. Az ő szakmai munkájukat nagymértékben segíteni tudják a vízügyi igazgatási szervek, azaz a VIZIG-ek jól felkészült munkatársai, mely tevékenység tényleges megvalósítására a vonatkozó jogszabályok megfelelő keretet biztosítanak.

5./ Összegzés, eredmények, célkitűzések

A KÖVIZIG működési területén lévő települések szennyvízelvezetésének és tisztításának helyzete napjainkra nagyon sokat fejlődött, mely folyamat leglényegesebb jellemzőit, eredményeit az alábbi ábra alapján emeljük ki.

A vizsgált területen az 1960-as évek második felétől kezdődött el a szennyvízcsatorna hálózatok és a kapcsolódó szennyvíztisztító telepek kiépítése. Egészen az ezredfordulóig ez a folyamat a területen megvalósult közműves ivóvízellátáshoz, valamint a közműves szennyvízcsatorna ellátottság országos kiépítettségéhez képest is jelentős késést és elmaradást mutatott.

Gyakorlatilag az 1970-es évek végéig a KÖVIZIG működési területén a megépült szennyvízcsatorna hálózatokba bekötött lakások aránya az országos átlag 30%-át sem érte el. A működési területünkön a szennyvízcsatorna hálózatok és szennyvíztisztító telepeik megépítése és az erre rácsatlakozó lakások aránya lényegesen felgyorsult a 2000 év után. Ennek oka, nagy valószínűséggel az uniós csatlakozás előtérbe kerülése miatt, az egyre nagyobb szerepet betöltő víz- és környezetvédelmi előírások és követelmények betartásának való megfelelés lehetett. A rendkívüli módon felgyorsult szennyvíz közművesítés mértékére jellemző volt, hogy 2000-2005. között 21%-al, 2005-2015. között pedig 2*15%-al nőtt a közműves szennyvízcsatorna hálózatba bekötött lakások aránya, a KÖVIZIG működési területén.

A növekedés 15 éves időszakra vonatkozó ütemét összegezve rendkívüli fejlődésként kell kiemelnünk, hogy annak 51%-os mértéke országos viszonylatban is nagyon figyelemre méltó. Ezzel a szennyvízelvezetés és tisztítás területén megvalósított hatalmas fejlődéssel a KÖVIZIG működési területe a 2015. év végére gyakorlatilag ledolgozta a korábbi, több évtizedes elmaradását, és elérte az országos átlagot.

Külön szerencsés egybeesés ezzel a folyamattal, hogy az akkori idők egyik legkorszerűbb biológiai tápanyag eltávolításos szennyvíztisztítási technológiája - a magyarországi elterjedéssel egy időben - a KÖVIZIG működési területén is már több települési szennyvízrendszerben megvalósult. Jellemző, hogy működési területünkön épült meg az első A²/O szennyvíztisztítási technológiával rendelkező szennyvíztisztító telep, melyeket több hasonló rendszer követett. A mai napig szintén korszerűnek mondható SBR típusú szennyvíztisztító telepek közül is az elsők egyike a működési területünkön került kivitelezésre.

A szennyvízfejlesztés eredményeinek rögzítése során fontos megállapítani azt a tényt, hogy a KÖVIZIG működési területén mindig, minden egyes szennyvízcsatorna hálózat kiépítésénél, bővítésénél az elvezetésre kerülő nyers szennyvíz számára legalább biológiai - napjainkra már mindenütt tápanyag eltávolítást is biztosító (!) - szennyvíztisztító telep kiépítése, bővítése is megtörtént. (A működési területünkön megvalósult néhány, jellegzetes, esetenként különleges szennyvíztisztító telep fotóját és hidraulikai tisztítási kapacitás adatát az **1. mellékletben** adjuk közre.)

A dolgozatban vizsgált működési terület közműves szennyvíz fejlesztési célkitűzéseit az alábbiakban összegezhetjük:

- a kiépített közműves szennyvízcsatorna hálózatba be nem kötött lakások arányának (a KÖVIZIG működési területén ez az érték 9%) jelentős csökkentése,
- a napjainkban helyenként túlterhelt, és/vagy nem kellő tisztítási hatásfokkal, illetve stabilitással üzemelő szennyvíztisztító telepek bővítése, korszerűsítése,
- a 2000 LE-nél kisebb települések szennyvízelvezető, tisztító, elhelyező rendszerének kiépítése, a felmerülő igények, az alkalmazandó műszaki megoldások, a gazdaságosság és a fenntartható üzemeltetési szempontok figyelembe vételével.

A dolgozat készítői bíznak abban, hogy az előzőekben leírtak tartalmazzanak olyan információkat, szakmai gondolatokat, melyek hasznosak lehetnek mind a KÖVIZIG működési területén, mind az országos viszonylatban megvalósult, de a jövőben még bizonyos területeken, településeken folytatni szükséges szennyvízprogram pontosabb megítélésében és e szakterület jövőbeli kihívásainak érzékeltetésében.